

Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet
Ministry of Agriculture and Forestry

Eduskunnan ympäristövaliokunnalle

MAA- JA METSÄTALOUSHMINISTERIÖ

Johtava asiantuntija Johanna Vanhatalo

Lainsäädäntöneuvos Karin Cederlöf

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi luonnonsuojelulain muuttamisesta (HE 91/2026 vp)

Maa- ja metsätalousministeriö kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esityksestä laiksi luonnonsuojelulain muuttamisesta. Ministeriö haluaa nostaa esille seuraavat näkökohdat.

Ministeriö suhtautuu myönteisesti luonnonarvomarkkinoiden kehittämiseen – vaikutukset talouskäytössä oleviin maa- ja metsätalousalueisiin arvioidaan vähäisiksi

Luonnonsuojelulain päivityksellä mahdollistettaisiin voimassa olevien säännösten mukaisesti tuotettavien luonnonarvojen eli luonnonarvohehtaareiden käyttäminen muuhun kuin heikennyksen hyvittämiseen eli esimerkiksi yritysten ympäristövastuullisuuteen sekä yhteisöjen ja kansalaisten vapaaehtoiisiin luontotekoihin. Säännöksillä on tarkoitus vauhdittaa luonnonarvomarkkinoiden kehittämistä Suomessa.

Ministeriö pitää luonnonarvomarkkinoiden kehittämistä tervetulleena ja kannatettavana. Kestävän kehityksen edistäminen ja luonnon monimuotoisuustavoitteiden saavuttaminen sekä esimerkiksi EU:n ennallistamisasetuksen toimeenpano edellyttävät nykyisten julkisten rahoitusvälineiden täydentämistä yksityisillä investoinneilla. Kiristyneessä valtiontalouden tilanteessa on tärkeää löytää uusia markkinaehtoisia ratkaisuja, joilla voidaan vastata samanaikaisesti useampaan tarpeeseen. Luonnonarvomarkkinoilla voidaan samanaikaisesti edistää esimerkiksi luonnon monimuotoisuuden, ilmastonmuutoksen hillinnän ja sopeutumisen tavoitteita sekä vesistöjen tilan parantamista. Maa- ja metsätalousministeriö korostaa, että ruuantuotanto on maatalouden tärkein tehtävä ja huoltovarmuuden perusta. Kannattava ja kokonaiskestävä metsätalous on puolestaan metsäalan arvonluonnin perusta.

Maa- ja metsätalousministeriön näkökulmasta luonnonarvomarkkinat tarjoavat kiinnostavan mahdollisuuden luoda uusia liiketoiminta- ja ansaintamahdollisuuksia maa- ja vesialueiden omistajille, urakoitsijoille ja muille palveluntarjoajille ja siten osaltaan edistää maa-, metsä-, erä-, kalastus- ja vesitalouden sekä muiden luonnonvarasektoreiden toimintaa. Markkinoiden kehittämisessä on tärkeää edetä pilotointien ja kokeiluiden kautta vapaaehtoisuuteen pohjautuen.

Maa- ja metsätalousministeriö kiinnittää huomiota siihen, että luonnonarvomarkkinat voivat tarkoittaa suojelun lisäksi myös ennallistamista, luonnonhoitoa sekä muuta taloudellista toimintaa. Luonnonarvohehtaari on pitkällisen tutkimusyhteistyön tulos, mutta se ei mittayksikkönä välttämättä sovellu optimaalisesti kaikkiin luontotekoihin. Kansallisen ennallistamissuunnitelman valmistelun sekä kansallisen luonnonarvomarkkinoiden tiekartan valmistelun yhteydessä on tunnistettu tarve kehittää ja

arvioida luonnonhoitomenetelmiä, joiden avulla luonnon tilaa voitaisiin parantaa vaikuttavasti myös talouskäytön piiriin kuuluvilla maa- ja metsäalueilla. Markkinamalleja voitaisiin kehittää esimerkiksi kuolleiden puiden säästämiseksi ja lisäämiseksi, pienvesistöjen suojavyöhykkeille sekä erikäsrakenteisten metsien osuuden lisäämiseksi talousmetsissä. Ministeriö toteaa, että luonnonhoidon menetelmät todennäköisesti loisivat pysyvää suojelua suuremman kannusteen maanomistajille osallistua luonnonarvomarkkinoille.

Maa- ja metsätalousministeriö pitää hyvänä, että luonnonarvojen vaihdantaan ei tässä vaiheessa esitetä kehitettävän erillistä sertifikaattijärjestelmää. Maa- ja metsätalousministeriö tuo esille, että hallituksen esityksessä ei erikseen ole tarkasteltu ehdotettujen lainsäädäntömuutosten vaikutuksia maanomistajiin, eli luonnonarvojen tuottajiin. Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että muun muassa maanomistajiin kohdistuvista vaikutuksista voisi olla tarpeen tehdä jälkiarviointi muutaman lain voimassaolovuoden jälkeen. Maanomistajien oikeusturvan näkökulmasta ministeriö pitäisi hyödyllisenä ohjeistuksen laatimista luontotekojen toteuttamisesta sekä mahdollisista erityistilanteista, muun muassa luonnonarvoja ostaneen yrityksen konkurssi- ja kiinteistön sukupolvenvaihdostilanteissa.

Maa- ja metsätalousministeriö tilasi Pellervon taloustutkimus PTT:ltä vuonna 2025 selvityksen luonnonarvomarkkinoiden kehittämismahdollisuuksista maa- ja metsätalouden arvoketjun sekä elinkeinotoiminnan näkökulmasta. Selvityksen mukaan maanomistajapuolella on kiinnostusta luonnonarvomarkkinoihin, mutta osallistumiseen vaikuttavat luonnonarvokaupasta saatava korvaustaso, sitovuus sekä joustavuus. Selvityksen mukaan luonnonarvomarkkinat toimivat maa- ja metsätalouden täydentävänä tulonlähteenä, ei nykyisen talouskäytön korvaajana. Maa- ja metsätalouden osalta luonnonarvokaupan arvioidaan ohjautuvan pääasiassa heikkotuottoisille ja suojeluun soveltuville talouskäytön ulkopuolisille aloille, joten kansallisella tasolla vaikutus ruuantuotantoon sekä metsien talouskäyttöön arvioidaan selvityksessä vähäiseksi. Laaja suojelu voisi metsätaloudessa hieman vähentää puun tarjontaa ja maataloudessa laaja ennallistaminen saattaisi jonkin verran supistaa aktiivisessa tuotannossa olevaa viljelysalaa. Samaan aikaan kehittyvät luonnonarvomarkkinat voivat monipuolistaa elinkeinoja (esimerkiksi luontomatkailu, hoitourakointi, konsultointi) ja synnyttää liiketoimintaa välittäjäorganisaatioille. Luonnonarvomarkkinat eivät nykyisessä mittakaavassa korvaa tukijärjestelmiä, mutta ne voivat täydentää esimerkiksi METSO- ja Helmi-ohjelmia.

Kansallisen ennallistamissuunnitelman laatiminen (13 a §)

Luonnonsuojelulakiin ehdotettu uusi 13 a § on perusteltu ja selkeyttää kansallisen ennallistamissuunnitelman valmisteluun, päätöksentekoon, toimeenpanoon ja seurantaan liittyvää menettelyä ja vastuunjakoa. Maa- ja metsätalousministeriö pitää pykälää perusteltuna ja kannatettavana.

Kiinteistörekisterin rooli luontotekojen rekisteröinnissä

Kiinteistörekisteri on esineoikeudellinen perusrekisteri, johon tulisi merkitä vain kiinteistörekisterilaissa säädetty tiedot, jotka syntyvät lähtökohtaisesti kiinteistötoimituksessa. Maankäyttöön ja erilaisiin sopimuksiin liittyvien päätöstietojen viemistä kiinteistörekisteriin pitää välttää, koska ne lisäävät rekisterinpidon kustannuksia, eivätkä ne ole myöskään julkisesti luotettavia tietoja. Kiinteistön vaihdantatilanteessa myyjällä on aina velvollisuus kertoa kaikki kiinteistön käyttöä

rajoittavat seikat. On tärkeää, että erilaiset päätökset merkitään kunkin substanssialueen omiin tietovarantoihin ja jatkossa tiedot liikkuvat yhä enemmän eri tietovarantojen välillä rajapintojen välityksellä.

Luonnonsuojelulain päivityksessä ei ole olennaista muutosta tulossa kiinteistörekisterin merkitsemisen osalta. Ministeriö pitää kuitenkin tärkeänä, että jatkossa ei edelleen laajenneta kiinteistörekisteriin lisättäviä tietoja.

Valtion muun luonnonsuojelualueen rauhoitussäännökset (52 §)

Ehdotettu 52 §:n 3 momentin muutos on perusteltu ja selkeyttää sääntelyä. Asiallisesti sääntely säilyy ennallaan.

Maa- ja metsätalousministeriö kiinnittää huomiota siihen, että valtion luonnonsuojelualueilla haitallisten vieraslajien torjunta on sallittua kaikissa tilanteissa, mutta yksityisillä luonnonsuojelualueilla ei (LSL 54 §). Yksityisillä luonnonsuojelualueilla haitallisten vieraslajien torjuntaan tarvitaan poikkeamislupa Lupa- ja valvontavirastolta. Haitalliset vieraslajit ovat suurimpia uhkia luonnon monimuotoisuudelle, eikä niiden torjuntaan tulisi vaatia erillistä lupaa. Luonnonsuojelulain säännöksiä olisi tarpeen tarkastella tältä osin lain tulevien päivitysten yhteydessä.

Suden suojeluaseman muuttamisen edellyttämät muutokset (68 §)

Ministeriö pitää muutosta perusteltuna, sillä susi ei ole enää luontodirektiivin liitteen IV a tiukkaa suojelua edellyttävä laji.